Het Verbod op Misbruik van Machtspositie

De regels uit de Landsverordening inzake concurrentie over het verbod op misbruik van machtspositie uitgelegd

Fair Trade Authority
Curaçao

Waar gaat deze brochure over?

In deze brochure kunt u lezen over het verbod op misbruik van machtspositie dat per 1 september 2017 geldt[1]. Het verbod op misbruik van machtspositie heeft tot gevolg dat bepaalde concurrentiebeperkende gedragingen van ondernemingen met een zeer sterke positie op de markt verboden zijn. Het hebben van een machtspositie is daarmee niet verboden, maar wel het misbruiken daarvan.

Deze brochure beschrijft voor welke ondernemingen het verbod geldt, welke gedragingen verboden zijn en wat de uitzonderingen zijn op het verbod. Ook staat in deze brochure hoe misbruik van machtspositie door andere ondernemingen gesignaleerd kan worden.

Zijn er nog andere mededingingsregels waarvan ik moet weten?

Het verbod op misbruik van machtspositie is geregeld in de Landsverordening inzake concurrentie. Deze Landsverordening stelt behalve het verbod op misbruik van machtspositie regels ten aanzien van:
- **kartels; en**
- **fusies, overnames en joint ventures van ondernemingen.**

Over het kartelverbod en de meldingsverplichting voor bepaalde fusies, overnames en joint ventures zijn afzonderlijke brochures verkrijgbaar. Er is ook een algemene brochure over de Landsverordening beschikbaar, en een brochure specifiek over aanbestedingen en het kartelverbod.

U kunt alle brochures vinden op het kantoor van de Fair Trade Authority Curacao (FTAC) en op de website: www.ftac.cw.

Waarom is het verbod op misbruik van machtspositie van belang?

Als bedrijven concurreren om de gunst van de consument, dan leidt dat tot lagere prijzen, betere kwaliteit, meer innovatie en meer keuzevrijheid. De consumenten-welvaart neemt daardoor toe en de economie van een land wordt sterker. Bovendien leidt meer concurrentie tot extra werkgelegenheid omdat de productie en bedrijvigheid toeneemt.

Een onderneming met een machtspositie heeft een dermate sterke positie op de markt dat de concurrentie is verzwakt. De positie van een onderneming met een machtspositie is zo sterk dat zij haar wil kan opleggen aan concurrenten, leveranciers en afnemers. Dit kan leiden tot hogere prijzen dan nodig, tot verminderde kwaliteit van producten en diensten en minder innovatie. Bovendien beperkt misbruik soms de toetreding van nieuwe ondernemingen. Consumenten, ondernemingen en de maatschappij als geheel kunnen daardoor worden benadeeld.

[1]. Deze brochure bevat algemene informatie voor voorlichtingsdoeleinden. Aan de informatie in de brochure kan geen rechten worden ontleend.

Om te voorkomen dat een onderneming met deze macht haar positie misbruikt geldt het verbod op misbruik van machtspositie.

Voor wie geldt het verbod op misbruik van machtspositie?

Het verbod op misbruik van machtspositie geldt voor ondernemingen met een machtspositie.

Ondernemingen kunnen zijn alle binnen- en buitenlandse ondernemingen en verenigingen van ondernemingen die economische activiteiten verrichten op de Curaçaose markt. Economische activiteiten kunnen bestaan uit het aanbieden van producten en/of diensten op de markt door ondernemingen. Ondernemingen zijn niet alleen gewone bedrijven, maar ook bijvoorbeeld vrije beroepsbeoefenaars, staatsbedrijven en sommige stichtingen.

Wanneer heeft een onderneming een machtspositie?

Een onderneming heeft in ieder geval een machtspositie als haar marktaandeel 60% of meer bedraagt. Bij een lager marktaandeel kan een onderneming ook een machtspositie hebben, afhankelijk van onder meer de sterkte van de concurrentie en de mogelijkheden voor nieuwe ondernemingen om de markt te betreden.

Hoe stel ik mijn marktaandeel vast?

Een marktaandeel wordt bepaald op basis van de relevante productmarkt en de relevante geografische markt.

De relevante productmarkt omvat de goederen en/of diensten, die de gebruiker als vervangbaar beschouwt op grond van productkenmerken, prijs en beoogd gebruik. Bepalend voor de afbakening van de relevante productmarkt zijn met name de reacties van afnemers op prijswijzigingen van producten en/of diensten. Verschillende producten die aan dezelfde vraag van afnemers voldoen kunnen deel uitmaken van dezelfde productmarkt.

> *Een supermarkt merkt op dat als zij de prjis van appels een beetje verhoogt haar klanten in plaats van appels meer peren gaan kopen. In deze situatie kan het zijn dat appels en peren tot dezelfde productmarkt behoren.*

> *Een andere supermarkt verhoogt de prijs van bananen. Zij merkt op dat klanten evenveel bananen blijven kopen ondanks prijsstijgingen, en dat ze niet in plaats van bananen ander fruit gaan kopen. In deze situatie kan de productmarkt bestaan uit alleen bananen.*

De relevante geografische markt is het gebied waarin de onderneming producten of diensten aanbiedt en waar concurrentievoorwaarden (zoals prijzen, kwaliteit, regelgeving) ongeveer gelijk zijn. De relevante geografische markt kan een deel van Curaçao zijn, geheel Curaçao of een groter gebied (bijvoorbeeld het Caribisch gebied, Latijns Amerika of de hele wereld). Het aankoopgedrag van afnemers is hiervoor ook relevant.

> *Een broodjeszaak in Westpunt merkt op dat bijna al haar klanten uit de buurt van Westpunt komen. Klanten komen niet vanuit Willemstad naar Westpunt om een broodje te kopen. In deze situatie kan de geografische markt lokaal zijn en beperkt tot Westpunt en omgeving.*

Wanneer is er sprake van misbruik?

Het hebben of creëren van een machtspositie is als zodanig niet verboden. Vanwege de zeer sterke positie van een onderneming met een machtspositie gelden echter wel de strengere misbruikregels, die voor ondernemingen zonder machtspositie niet gelden.

Een onderneming kan haar machtspositie misbruiken als zij bijvoorbeeld:

- afnemers verbiedt om met andere leveranciers zaken te doen (exclusiviteit);
- afnemers dwingt om een gewenst product in combinatie met een ander product af te nemen (koppelverkoop);
- extreem hoge prijzen rekent;
- onredelijke leveringsvoorwaarden hanteert;
- afnemers uitsluit van levering terwijl er geen alternatieven zijn;
- verschillende prijzen rekent voor gelijke prestaties met als doel de concurrentie te beperken;
- tijdelijk extreem lage prijzen hanteert om een concurrent uit de markt te drukken;

Ook andere vormen van marktgedrag door een onderneming met een machtpositie worden mogelijk gezien als misbruik. Zo kunnen bepaalde gedragingen misbruik vormen als ze hetzelfde effect hebben als een verbod om met andere leveranciers zaken te doen.

Zijn er uitzonderingen op het verbod op misbruik van machtspositie?

Ja, er is geen sprake van misbruik als een onderneming met een machtpositie haar marktgedrag objectief kan rechtvaardigen. Bijvoorbeeld op basis van aangetoonde efficiëntievoordelen of objectieve technische redenen.

Wat is de rol van de FTAC?

De FTAC controleert of het verbod op misbruik van machtspositie wordt nageleefd. De FTAC heeft hiervoor onderzoeksbevoegdheden die in de Landsverordening inzake concurrentie zijn vastgelegd. Zo kunnen relevante zakelijke documenten worden opgevraagd van een onderneming en kan de FTAC (onaangekondigd) onderzoek doen bij een onderneming. Medewerkers van ondernemingen kunnen door de FTAC worden gehoord.

Wat zijn de sancties bij overtreding van het verbod op misbruik van machtspositie?

De FTAC kan aan ondernemingen met een machtspositie een bindende aanwijzing opleggen. Een bindende aanwijzing is geen sanctie, maar een instructie hoe een onderneming met een machtspositie zich moet gedragen in de markt om misbruik te voorkomen. Een bindende aanwijzing kan bijvoorbeeld een verplichting zijn om onder redelijke voorwaarden een overeenkomst met een afnemer aan te gaan. In spoedeisende gevallen kan de FTAC vooruitlopen op het opleggen van een bindende aanwijzing en preventieve maatregelen opleggen.

Bij overtreding van bindende aanwijzingen en preventieve maatregelen kan de FTAC boetes opleggen tot maximaal 10% van de jaaromzet van een onderneming. De (sanctie)besluiten van de FTAC zijn openbaar en worden gepubliceerd op de website: **www.ftac.cw.**

Wat kan ik doen als ik het niet eens ben met een beslissing van de FTAC?

Indien u het niet eens bent met een beslissing van de FTAC kunt u bij voldoende belang hiertegen bezwaar of beroep instellen.

Hoe kan ik mogelijke overtredingen van het verbod op misbruik van machtspositie melden?

De FTAC onderzoekt klachten van consumenten en ondernemingen die last hebben van concurrentie-beperkingen door mogelijke overtreders van het verbod op misbruik van machtpositie. Signalen, tips en klachten van ondernemingen en informatie over mogelijke overtredingen elders uit de maatschappij zijn van belang voor de effectiviteit van de FTAC.

Neem contact op met de FTAC om tips, signalen en klachten door te geven over misbruik van machtspositie of kartels door een e-mail te sturen, te bellen of langs te komen bij het kantoor van de FTAC.

Fair Trade Authority
Curaçao

Fair Trade Authority Curaçao

Pietermaai 6
Postbus 136, Punda
email: info@ftac.cw
website: www.ftac.cw

Deze brochure is een uitgave van de Fair Trade Authority Curaçao (FTAC). FTAC houdt toezicht op de regels van de Landsverordening inzake concurrentie. De FTAC is een zelfstandige en onafhankelijke toezichthouder.